

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 61/16

Λουξεμβούργο, 9 Ιουνίου 2016

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις
C-78/16, Giovanni Pesce κ.λπ. κατά Presidenza del Consiglio dei Ministri
κ.λπ. και C-79/16, Cesare Serinelli κ.λπ. κατά Presidenza del Consiglio dei
Ministri – Dipartimento della Protezione Civile κ.λπ.

Η Επιτροπή μπορεί να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να εκριζώσουν όλα τα φυτά που ενδέχεται να έχουν μολυνθεί από το βακτήριο *Xylella fastidiosa*, ακόμη και ελλείψει συμπτωμάτων μόλυνσεως, οσάκις κείνται πλησίον ήδη μολυσμένων από το βακτήριο αυτό φυτών

Το μέτρο αυτό είναι αναλογικό προς τον σκοπό της φυτοϋγειονομικής προστασίας εντός της Ένωσης και δικαιολογείται από την αρχή της προλήψεως, λαμβανομένων υπόψη των επιστημονικών αποδείξεων που διέθετε η Επιτροπή όταν το έλαβε

Η οδηγία 2000/29¹ σκοπεί να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο φυτοϋγειονομικής προστασίας κατά της εισαγωγής επιβλαβών οργανισμών στην Ένωση μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η *Xylella fastidiosa* (στο εξής: *Xylella*). Αυτό το φυτοπαθογόνο βακτήριο, που πλήττει πολλά είδη φυτών των οποίων μπορεί να προκαλέσει την ξήρανση, παρατηρήθηκε το πρώτον στην Ευρώπη το 2013 σε ελαιόδεντρα (*Olea europaea* L.) ευρισκόμενα στην περιοχή της Απουλίας (Ιταλία).

Το 2015, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση², με την οποία επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβαίνουν στην άμεση εκκοπή των φυτών-ξενιστών του βακτηρίου *Xylella*, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους, σε ακτίνα 100 μέτρων περίξ των μολυσμένων από το βακτήριο αυτό φυτών. Η ίδια η απόφαση αυτή δεν προβλέπει κάποιο καθεστώς αποζημιώσεως.

Συμφώνως προς την απόφαση αυτή, η Servizio Agricoltura della Regione Puglia (διεύθυνση γεωργίας της Περιφέρειας της Απουλίας) υποχρέωσε πολλούς ιδιοκτήτες ελαιώνων στην επαρχία του Μπρίντιζι να κόψουν τα μολυσμένα από το βακτήριο *Xylella* ελαιόδεντρα, καθώς και όλα τα φυτά-ξενιστές –ακόμη και ελλείψει συμπτωμάτων μόλυνσεως από το βακτήριο– που κείνται σε ακτίνα 100 μέτρων περίξ των μολυσμένων ελαιόδεντρων.

Επιληφθέν της υποθέσεως, το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο για το Λάτιο, Ιταλία) ανέστειλε την εντολή της εκκοπής των φυτών που κείνται πλησίον των μολυσμένων ελαιόδεντρων και υπέβαλε ερώτημα στο Δικαστήριο σχετικά με το κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

Με τη σημερινή απόφασή του, εκδοθείσα στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας³, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει το κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής υπό το πρίσμα της οδηγίας ερμηνευόμενης βάσει των αρχών της προλήψεως⁴ και της αναλογικότητας⁵.

¹ Οδηγία 2000/29/EK του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ L 169, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/89/EK του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2002 (ΕΕ L 355, σ. 45).

² Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (ΕΕ L 125, σ. 36).

³ Η ταχεία διαδικασία προβλέπεται στο άρθρο 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

⁴ Οσάκις υφίσταται αβεβαιότητα ως προς την ύπαρξη ή την έκταση των κινδύνων για την υγεία των προσώπων, πλην όμως εξακολουθεί να επικρέμαται το ενδεχόμενο πραγματικής βλάβης για τη δημόσια υγεία σε περίπτωση επελεύσεως του κινδύνου, η αρχή της προλήψεως δικαιολογεί τη λήψη περιοριστικών μέτρων.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει, κατ' αρχάς, ότι η «άμεσης» ισχύος υποχρέωση εκκοπής όλων των φυτών-ξενιστών σε ακτίνα 100 μέτρων περίξ των μολυσμένων φυτών δεν είναι αντίθετη προς την υποχρέωση εφαρμογής της κατάλληλης φυτοϋγεινομικής επεξεργασίας η οποία δύναται να περιλαμβάνει, «εάν παρίσταται ανάγκη», την εκκοπή των φυτών. Αυτή η προηγούμενη επεξεργασία αφορά, πράγματι, όχι τα ίδια τα φυτά, αλλά τα μολυσμένα έντομα «διαβιβαστές» των βακτηρίων και σκοπεί να περιορίσει τον κίνδυνο εξαπλώσεώς τους κατά τον χρόνο εκκοπής του φυτού.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, παρά το γεγονός ότι οι επιστημονικές γνώμες⁶ δεν έχουν αποδείξει την ύπαρξη βεβαίας αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του βακτηρίου *Xylella* και της ταχείας ξηράνσεως των ελαιόδεντρων, εντούτοις από τις ίδιες αυτές γνώμες συνάγεται ότι υφίσταται ουσιαστική σχέση μεταξύ αυτού του βακτηρίου και της παθολογίας που πλήττει τα ελαιόδεντρα. Η αρχή της προλήψεως μπορεί, επομένως, να δικαιολογήσει τη λήψη προστατευτικών μέτρων όπως είναι η εκκοπή των μολυσμένων ελαιόδεντρων, και τούτο ακόμη και αν εξακολουθούν να υπάρχουν επιστημονικές αβεβαιότητες για το ζήτημα αυτό.

Τα επιστημονικά δεδομένα επεσήμαναν επίσης ότι η εξάπλωση του *Xylella* εξαρτάται κατ' ουσίαν από ορισμένα τζιτζικάκια των οποίων το βεληνεκές πτήσεως δεν υπερβαίνει, κατά μέσον όρο, τα 100 μέτρα και ότι τα προσφάτως μολυσμένα φυτά είναι πιθανό να μην παρουσιάζουν συμπτώματα. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των επιστημονικών δεδομένων, η υποχρέωση εκκοπής των φυτών-ξενιστών που ευρίσκονται σε ακτίνα 100 μέτρων περίξ ενός μολυσμένου φυτού φαίνεται ενδεδειγμένο και αναγκαίο μέτρο προκειμένου να αποτραπεί η εξάπλωση του βακτηρίου.

Ομοίως, το Δικαστήριο φρονεί ότι η εκκοπή των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των μολυσμένων φυτών είναι απολύτως αναλογική προς τον σκοπό της επιδιωκόμενης φυτοϋγεινομικής προστασίας. Αφενός, αυτό το μέτρο αποτελεί συνέχεια της λήψεως από την Επιτροπή, το 2014, ολιγότερο επαχθών μέτρων που δεν κατόρθωσαν να αναχαιτίσουν την εξάπλωση του βακτηρίου στον βορρά της επαρχίας του Λέτσε. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν επέβαλε την εκκοπή των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των μολυσμένων φυτών υπό ορισμένες συνθήκες, ήτοι οσάκις, όπως στην περίπτωση της επαρχίας του Λέτσε, η εξάλειψη του βακτηρίου *Xylella* δεν είναι πλέον δυνατή. Εξάλλου, η λήψη ολιγότερο επαχθών μέτρων δεν φαίνεται δυνατή, δεδομένου ότι δεν υφίσταται επί του παρόντος καμία αγωγή δυνάμενη να θεραπεύσει τα μολυσμένα φυτά στο ύπαιθρο.

Εντούτοις, το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι, εάν η κατάσταση εξελιχθεί υπό την έννοια ότι η εξάλειψη του βακτηρίου δεν απαιτεί πλέον, επί τη βάσει νέων κρίσιμων επιστημονικών δεδομένων, την εκκοπή των φυτών-ξενιστών που κείνται πλησίον των μολυσμένων φυτών, η Επιτροπή θα πρέπει να τροποποιήσει την απόφασή της προκειμένου να συνεκτιμήσει την εξέλιξη αυτή.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το γεγονός και μόνον ότι ούτε η οδηγία ούτε η απόφαση της Επιτροπής δεν περιλαμβάνει κάποιο καθεστώς αποζημιώσεως των ιδιοκτητών ελαιόδεντρων που εκριζώνονται δεν σημαίνει ότι ένα τέτοιο δικαίωμα αποκλείεται. Ο σεβασμός του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούσε, όντως, υπό ορισμένες περιστάσεις, να απαιτεί την καταβολή «δίκαιης αποζημιώσεως». Η απόφαση της Επιτροπής δεν μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί άκυρη εκ του λόγου αυτού.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαίνεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

---

⁵ Η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί όπως, οσάκις προσφέρεται η επιλογή μεταξύ πλειόνων ενδεδειγμένων μέτρων, λαμβάνεται αυτό που είναι ήκιστα επαχθές και όπως τα εντεύθεν μειονεκτήματα δεν είναι δυσανάλογα προς τους οικείους σκοπούς.

⁶ Επιστημονική γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των τροφίμων (EFSA) της 6ης Ιανουαρίου 2015.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106